

zeleni bregi

da nam bregi buju za^uvek zeleni

Čuvamo zelene breg
za buduće generacije

Naziv projekta: **Zeleni bregi**

Ime korisnika: **Grad Zlatar i Općine Mače, Marija Bistrica i Zlatar Bistrica**

Ukupan iznos projekta: **645.817,36 HRK**

Iznos EU potpore: **500.000,00 HRK (77,42%)**

Europska unija

"Zajedno do fondova EU"

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Kohezijskog fonda.

EUROPSKI STRUKTURNI
I INVESTICIJSKI FONDovi

Operativni program
KONKURENTNOST
I KOHEZIJA

Sadržaj publikacije isključiva je odgovornost Grada Zlatara.

Čuvamo zelene brege za buduće generacije

Kako bi nam Zagorje doista bilo i ostalo Bajka na dlanu, moramo početi razmišljati o otpadu kao o dragocjenoj sirovini. To znači da otpad sve više koristimo u proizvodnji novih proizvoda, umjesto da većinu odlažemo pod zemlju, kao što je to još uvijek slučaj u Hrvatskoj. To podrazumijeva da proizvode dizajniramo na način da ih što duže možemo koristiti, da imaju što manje ambalaže, da ih pakiramo u recikliranu ambalažu ili ambalažu koja se dijelom proizvodi iz recikliranih materijala.

U Hrvatskoj je sve više poduzetnika usmjerenih na eko-inovacije kojima se smanjuje korištenje prirodnih resursa i negativni utjecaj na zrak, vode i tlo i proizvodnju proizvoda i usluga koji će usporiti i ublažiti globalno zagrijavanje i daljnju degradaciju okoliša. Pojedini OPG-ovi proizvode kompost iz biootpada, a oni koji se bave uzgojem bilja i proizvodnjom pripravaka iz bilja, kao i poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda također mogu koristiti eko-ambalažu poput one od razgradive konoplje i slame, šećerne trske...

Kako bismo omogućili ponovno korištenje otpada moramo ga pravilno odvajati. Bez odvajanja, ne možemo ga reciklirati i kompostirati, a u nekim slučajevima i ponovno koristiti.

Korist je neizmjenjiva: tako čuvamo **naše zelene brege** za sve nas i za nove naraštaje. Tu korist pletemo nizom sitnih i velikih koraka. Prvi korak počinje kupnjom nekog proizvoda o kojem jednom kad ga potrošimo ili se pokvari više ni ne razmišljamo, umjesto da ga pravilno zbrinemo kako ne bi završio tamo gdje mu je prema hijerarhiji gospodarenja otpadom EU-a najmanje mjesto: na odlagalištima ili negdje u prirodi.

Namjera nam je pokazati kako je moguće postići da se otpad koji svi zajedno proizvodimo što manje odlaže, a daleko više reciklira i kompostira kao u mnogim drugim zemljama EU-a. Za to nam prije svega trebaju informacije, a zatim i promjena i usvajanje novih navika. Tako ćemo omogućiti recikliranje i kompostiranje proizvoda i bitno smanjiti negativan utjecaj otpada na okoliš što je jedan od najvećih problema zaštite okoliša u Hrvatskoj. Potrebne su nam i druge mjere, poput one najnovije, kojom se od 2021. godine u Europskoj uniji uvodi zabrana pojedinih plastičnih proizvoda za jednokratnu upotrebu.

Niz korisnih i praktičnih informacija kako možete jednostavno i praktično odvajati i bolje upravljati otpadom nudimo na našoj novoj internetskoj stranici posvećenoj pravilnom gospodarenju otpadom www.zelenibregi.hr koja je namijenjena stanovnicima Grada Zlatara i općina Zlatar Bistrica, Marija Bistrica i Mače, poduzetnicima i OPG-ovima.

**Učinimo zajedno ovaj važan korak u očuvanju našeg zelenog Zagorja
za buduće generacije.**

Jasenka Auguštan Pentek

Gradonačelnica Grada Zlatara

Morali bi znati

Najvažnije: iako odbačen, otpad je dragocjena sirovina, dok smeće nema nikakvu upotrebnu vrijednost. Razlika između otpada i smeća je ogromna: otpad se može kao sirovina koristiti u proizvodnji novih proizvoda. Smeće je mješavina odbačenih proizvoda i predmeta. Ta se mješavina više ni na koji način ne može iskoristiti. Jednom pomiješani odbačeni proizvodi i predmeti u kanti mogu završiti samo na jednom mjestu: odlagalištu.

Sve vrste otpada imaju svoje mjesto za odlaganje, odnosno svoj spremnik u Gradu Zlataru i općinama Mače, Marija Bistrica i Zlatar Bistrica. Otpad se može odložiti i na zelenim otocima i reciklažnim dvorištima ili predati ovlaštenim koncesionarima. Hrvatska se ulaskom u Europsku uniju obavezala da će upravljati otpadom na isti način kao i druge zemlje članice EU-a, u skladu s hijerarhijom gospodarenja otpada koja ima pet koraka. Ona kaže da je čuvanje prirodnih resursa koje koristimo za proizvodnju proizvoda najbolji način gospodarenja otpadom, a najmanje dobar odlaganje otpada na odlagalištima.

Između ta dva koraka, nalaze se recikliranje i kompostiranje koje omogućuju da se svake godine na odlagalištima nalazi sve manje otpada. Prethodi im odvajanje različitih vrsta otpada, ali ne bilo kako. Korisni materijali iz pojedinih vrsta otpada mogu se ponovno koristiti samo ako pravilno odvajamo otpad. Na primjer, bacimo li u spremnik za papir mokar ili mastan papir ili plastificirane maramice, otpad iz tog spremnika neće se moći reciklirati. Pravilnim odvajanjem otpada pomažemo da se korisni materijali iz otpada mogu ponovno koristiti na najbolji mogući način. Time se štede tone i tone sirovina, vrijeme i energija.

Korisno je još znati

- U našem kraju, Krapinsko-zagorskoj županiji, najveći dio komunalnog otpada završi na odlagalištima - prema podacima za 2017. godinu **86,4%** otpada, a u Hrvatskoj **72%**.
- Simboli i znakovi na ambalaži pomažu nam u prepoznavanju proizvoda koje je moguće reciklirati, kao i smanjivanju nepotrebnog bacanja (rasipanja) hrane.
- Mnogi poduzetnici u Hrvatskoj već ograničavaju količinu materijala koji koriste u proizvodnji proizvoda i daju prioritet onima kojima manje štete okolišu. Kad god je moguće koriste ambalažu od recikliranih materijala ili ambalažu s visokim udjelom recikliranih materijala. Neki nude sve veća pakiranja proizvoda kako bi smanjili broj proizvoda i težinu ambalaže.

- Svake se godine u svijetu proizvede milijarda plastičnih vrećica. Jednoj plastičnoj vrećici za raspadanje treba i do **1000 godina**... EU zato od 2021. godine uvodi zabranu pojedinih plastičnih proizvoda za jednokratnu uporabu: plastičnih vrećica, slamki, štapića za uši, pribora za jelo, tanjura, spremnika za hranu...
- Jednoj plastičnoj boci treba više od **450 godina** za razgradnju. EU je zato donijela strategiju kojom se želi postići da se do 2030. godine sva plastična ambalaža može reciklirati.
- Trenutno na svijetu ima 5 milijardi korisnika pametnih mobilnih uređaja, a **7%** od ukupnog elektroničkog otpada čine mobilni telefoni, kalkulatori i informatička oprema. Materijali koji se mogu ponovno koristiti u proizvodnji novih mobitela su: zlato, bakar, cink, srebro, plastika, kobalt. Predajom elektroničkog otpada ovlaštenim koncesionarima omogućujemo njihovo izdvajanje i ponovno korištenje.
- Udio plastike u prosječnom računalu kreće se između pet i šest kilograma. Pravilnim izdvajanjem može se koristiti u proizvodnji novih proizvoda.
- Otpad se na odlagalištima raspada pri čemu nastaje metan, vrlo snažan staklenički plin povezan s klimatskim promjenama. Tako komunalni otpad na odlagalištima doprinosi još bržem rastu temperature površine Zemlje, atmosfere i oceana.
- Metan na odlagalištima stvaraju mikroorganizmi iz biorazgradivog otpada, kao što su hrana, papir i vrtni otpad. Više kompostiranja znači manje metana. Kompostiranjem nastaje najbolje prirodno gnojivo na svijetu, pa tako biootpad vraćamo prirodi, iz koje je i potekao.
- Kao što jedna pokvarena jabuka može pokvariti cijeli sanduk jabuka, tako i jedan mokar i prljav predmet u spremniku koristan otpad pretvara u smeće.
- Recikliranjem samo jedne aluminijske limenke štedimo dovoljno energije da imamo upaljen televizor dva sata, a računalo tri sata. Ta se limenka može opet vratiti na police dućana za 60 dana.
- Reciklirani novinski papir može se vratiti na police dućana u obliku kartonske ambalaže.
- Stvari koje više ne trebamo (namještaj, uredsku i informatičku opremu) možemo popraviti ili donirati, umjesto da ih bacamo.

Vrijeme je za nove navike

Svi mi možemo usvojiti nove navike. Što nam je potrebno?

- Odredite jednu osobu koja će biti zadužena za poticanje recikliranja i kompostiranja.
- Odredite koje vrste otpada možete odvojeno sakupljati. Najčešće su to uredski papir i mape, plastične i staklene boce, ambalaža od hrane.
- Nabavite manje kante za odvajanje otpada i postavite ih na vidljivo mjesto.
- Ukoliko je moguće, pratite napredak u odvajanju otpada. Postavite si ciljeve.
- Organizirajte natječaj za najbolje motivacijske poruke kojim ćete poticati recikliranje i kompostiranje.
- Što je više moguće, poslužite bez papira, s ciljem da jednog dana postanete bespapirno poduzeće.
- Ukoliko za svoje proizvode trebate ambalažu, koristite što je više moguće recikliranu ili onu sa značajnim udjelom recikliranih materijala.
- Otpadnu ambalažu odnesite u trgovinu uz povratnu naknadu ili je odložite u za to predviđene spremnike.
- Uredski namještaj koji više ne trebate možete prenamijeniti ili donirati.
- Informatičku opremu koju više ne trebate možete donirati, odložiti u reciklažnom dvorištu ili predati ovlaštenom koncesionaru za sakupljanje električnog i elektroničkog (EE) otpada
- Nipošto nemojte komunalni otpad odlagati žarulje, baterije, motorno ulje, mobitele, kompjutore, DVD-ove i CD-ove, printere i tonere. Sve je to opasan otpad.

Pravilno razvrstavanje

Odvajanjem otpada čuvamo dragocjene prirodne resurse, omogućujemo pretvaranje otpada u sirovinu za proizvodnju novih proizvoda, štitimo okoliš i klimu. Odvajanje otpada već jako dobro funkcionira u brojnim naseljima i gradovima u EU, ali i ponegdje u Hrvatskoj.

S razvrstavanjem otpada počinjemo u našim domovima i radnim mjestima. U svima njima možemo držati manje kante za odvajanje otpada.

Danas se u trgovačkim centrima mogu kupiti različite manje kante za praktično i jednostavno odvajanje otpada.

Tako odvojen otpad u skladu s kalendarom odvoza odlažemo u kante ispred naših domova ili ih prvom zgodnom prilikom odnesemo u odgovarajuće spremnika na ekootocima ili reciklažnim dvorištima.

 Plavi spremnik služi za prikupljanje papira (novina, kataloga, prospekata, bilježnica, papirnate i kartonske ambalaže). Tetrapak ambalaža, plastificirani i metalizirani papir (osim ako ne nosi posebnu oznaku da se u njega može odlagati i kartonska tetrapak ambalaža) odlaže se u žuti spremnik.

 Žuti spremnik služi za odlaganje plastike, odnosno plastične ambalaže poput boca deterdženata, šampona, prehrambenih proizvoda, tetrapak ambalaža, limenke, konzerve, metalne poklopce i plastične vrećice. U žuti spremnik se ne odlažu plastične igračke, ambalaža od kemikalija, sprejeva i boja te lakova.

 Zeleni spremnik služi za odlaganje stakla. Stakleni otpad čine dakle staklene boce, staklenke i čaše. U zeleni spremnik ne odlaže se prozorsko, medicinsko i automobilsko staklo, ambalaža od kemikalija i zapaljivih tvari, kao ni kristal, ogledala, porculan, keramika, žarulje i neonske svjetiljke.

 Sivi spremnik služi za odlaganje limenki od pića. Ostali metalni predmeti - konzerve, metalne tube, alat, kantice od boja i lakova - ne odlažu se u sivi spremnik.

 Smeđi spremnik služi za odlaganje biootpada. Tu odlažemo vrtni i zeleni otpad (otkos trave i živice, korove, suho granje, lišće s drveća, uvelo cvijeće, ostatke povrća, zemlju iz lonaca za cvijeće, neobrađene - isjeckane ostatke drva), ostatke žetve, kuhinjski otpad, kore od voća i povrća, listove salate, kelja, blitve i slično. Tekući ostaci hrane, meso i riba, kosti, pepeo, prašina i vrećice iz usisivača, vrećice od čaja, kao i ostaci pijeska za mačke ne spadaju u biootpad.

 Crni spremnik ili spremnik za miješani otpad služi za odlaganje vrećica od čaja, usisivača, grickalica, začina, slatkiša, pelena, indigo papira...

Budite primjer svojim primjerom

Papir, novinski papir, papirnatu i kartonsku ambalažu, uredski papir, kataloge, časopise, letke te sav ostali papirnatu otpad koji nije mastan ili uprljan možemo redovito odnositi u spremnike s plavim poklopcem, odnosno plavu vrećicu.

Staklenke, staklene boce, staklene čaše te staklo koje nije u sustavu povratne naknade možemo odložiti u zelene spremnike. Svakako ih prije treba isprati i skinuti sve čepove i zatvarače. Svu staklenu ambalažu koja je u sustavu povratne naknade možemo odnijeti na bilo koje veće prodajno mjesto.

Plastičnu ambalažu koja nije u sustavu povratne naknade: plastične vrećice, boce jestivog ulja, ambalažu prehrambenih proizvoda, destilirane vode, sredstava za čišćenje i pranje, kozmetike te boce mliječnih proizvoda, čepove, plastične čaše i plastične tanjure, pribor za jelo kao i najlonske folije i tetrapak ambalažu odlažemo u žute spremnike ili vrećice. Svu plastičnu ambalažu koja je u sustavu povratne naknade mogu odnijeti na bilo koje veće prodajno mjesto.

Lokacije eko-otoka

Lokacije eko-otoka Zeleni otoci postavljeni su na nekoliko lokacija u Gradu Zlataru te općinama Mače, Zlatar Bistrica i Marija Bistrica kako bi se građanima olakšalo odlaganje otpada u odgovarajućim spremnicima. Na zelenom otoku moguće je pronaći spremnike za sve vrste otpada.

Grad Zlatar:

Zeleni otoci: Groblje Belec, Martiščina, Sajmište Zlatar

Općina Mače

Zeleni otoci: centar Mača, Mali Komor (uz županijsku cestu), Peršaves (uz državnu cestu) i Mali Bukovec (uz županijsku cestu).

Općina Zlatar Bistrica:

Zeleni otoci: Lipovec, Veleškovec, ambulanta Zlatar Bistrica, dječji vrtić Zlatar Bistrica, osnovna škola Zlatar Bistrica, željeznička stanica Zlatar Bistrica, Lovrečan

Općina Marija Bistrica:

Zeleni otoci: Nova cesta (nasuprot INA-e), Gajeva ulica (kod groblja) i Laz Bistrički (kod škole)

Na novoj internetskoj stranici projekta Zeleni bregi www.zelenibregi.hr možete doznati više informacija o:

- Odgovornom gospodarenju otpadom
- Recikliranju i kompostiranju
- Zbrinjavanju posebnih vrsta otpada
- Lokacijama reciklažnih dvorišta
- Kome možete prijaviti divlja odlagališta otpada